

Ára 75 para.

Postarína u gotovom plaćena. — Postaviteljij kárpánzben fizetva.

TORONTAI

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egyes évre	180 dinár
Félévre	90 dinár
Hegyedévre	45 dinár
Egy hóra	15 dinár

Egyes szám ára 75 para.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP

Felelős szerkesztő: Dr. MARA JENŐ

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL

Obilježeva (Zápolya) utca 1.
 Szerkesztőség telefonszáma 231
 Kiadóhivatal telefonszáma 21
 MEGJELNIK MINDENNAK, HÉTFŐ ÉS
 ÖNNEPEK UTANI NAPOK KIVÉTELEVEL.

Veliki Beeskerek. 1922.

LII. évfolyam, 177. szám.

Szombat, augusztus 12.

Templomot épített a tüdőbetegeknek szánt pénzen.

— Beogradí tudósítónk jelentése. —

Beograd, aug. 10.

A minisztertanács tegnap este ülést tartott, amelyen Vaszić hadügyminiszter bejelentette, hogy a hadsereg élelmezése körül nagy mérvű nehézségek merültek föl, és hogy a költségvetésben erre a célra előirányozott összeg kevéssé bizonyult. Az ellátás körüli zavarokat az okozza, hogy az élelmicikkek árai az utóbbi időben ismét emelkedtek. Hogy az ellátás az előirt mértékben teljesíthető legyen, a hadügyminiszter százmillió dinár rendkívüli hitel engedélyezését kérte. A minisztertanács a kért hitelt készséggel megadta.

A minisztertanács az építésügyi-miniszternek szintén százmillió d nár hitelt szavazott meg és pedig a Zagreb—Split vasutvonal kiépítése céljára.

Beavatott forrásból eredő hírt szerint a minisztertanács tegnapi ülésén Markovics Voja igazságügyminiszter és Omerovics egészségügyminiszter között komoly összetűzésre került a sor. Ugyanis Markovics Voja mint a belügyminiszter helyettese, a tüdőbetegek gyógyítására szánt hitelből bizonyos összeget egy szarajevói templom építése céljára utalt ki. Az incidens még nem nyert elintézés.

Pasic miniszterelnök az ülésen bejelentette, hogy marienbadi utazását egyelőre elhalasztja, miután a kormányterdeklő több sürgős és fontos ügy vár elintézésre.

Miért esett a magyar korona?

A „Torontái” tudósítójának távirata

Budapest, aug. 10.

A Zürichből kiindult akcióban, hogy a koronát mesterségesen leszorítsák, a rendőrség erőlyesen folytatja a nyomozást. A hatósági vizsgálat máris némi eredménnyel járt, amennyiben megállapították, hogy kétszáz ügynök dolgozott ebben az ügyben Budapesten.

A helyi spekulánsok és zugszöcskék ellen nagy szigorral lépnek fel. A tegnapi razzianál tizenhat előállítás történt és huszmilliónyi valutát foglaltak le. A letartóztatottak közül többet internálnak.

Komoly válság előtt a francia-angol viszony.

London, aug. 10.

Hivatalos francia körökből hírlik, hogy Poincaré nem tágit a rajnamenti és ruhrvidéki rendszabályoktól. Ez a felfogás természetesen eleve lehetetlenné tesz minden meg egyezést.

Angol részről azt hangoztatják, hogy Lloyd George hajlandó összehívni az angol parlamentet, hogy ott kifejtse mennyire ártalmasak lehetnének az angol gazdasági életre a francia javaslatok.

London, aug. 10.

Poincaré holnap visszatér Párisba és összehívja a parlamentet.

A francia minisztertanács tegnap késő este összeült, hogy a miniszterek megbeszéljék, milyen választ küldjenek Poincarénak Londonba.

Kiszivárgott hírek szerint a francia minisztertanács beleegyezett abba, hogy Németországnak produktív garanciák nélkül is megadható a moratórium.

Harc a drágaság ellen.

A „Torontái” tudósítójának távirata

Budapest, aug. 10.

Az árvizsgáló bizottság a drágaság ellen a legkíméletlenebb harcot indítja meg. A tegnapi napon máris megkezdődött a radikális módszer első alkalmazása, a kirakatrazzia. Az árdrágító kereskedők névsorát nyilvánosságra hozzák és az öt évig terjedhető börtönbüntetésen kívül, félmillió korona bírsággal sújtják.

A megbüntetett kereskedőket kötelezik, hogy az ítéletet kifüggesz- szék a kirakatokba. Súlyosabb árdrágításnál vagy gyakori megismé- lődésnél megvonják az illetőtől az iparendélyt.

TÖZSDE

Augusztus 10

Beograd (Zárlat.) Valuta: Márka 14
 Devizák: London 374, Páris 680, Genf 1600, Milano 385, Prága 208, Berlin 1045, Wien 0165, Szófia 5110.

Budapest (A devizaközpont hiva- talos jegyzése) Márka 168, Szokol

London, aug. 10.

A Daily Corniel azt írja, hogy a londoni konferencia sikertelenségé- nek az okait abban látja, hogy a franciák, akik állandóan gazdasá- gi kifejezéseket használnak, tulaj- donképpen katonai megtorló lépé- sekre gondolnak.

London, aug. 10.

Az Echo de Paris londoni tudósi- toja hiteles forrásból kapott értesü- lése szerint Lloyd George elhatáro- ta, hogy Poincaré francia minisz- terelnöknek a német jóvátétel kér- désében felállított kívánságait visz- szautasítja. Lloyd George állítólag úgy nyilatkozott, hogy Anglia és Franciaország között a szakadás el- kerülhetetlen.

Páris, aug. 10.

A francia minisztertanács tegnap késő este összeült, hogy a mi- niszterek megbeszéljék, milyen választ küldjenek Poincarénak Lon- donba.

Kiszivárgott hírek szerint a francia minisztertanács beleegyezett abba, hogy Németországnak produktív garanciák nélkül is megadható a moratórium.

Anémet-bajortárgyalások

A „Torontái” tudósítójának távirata.

Berlin, aug. 10.

A német birodalmi kormány és a bajor kormány között a köztársá- ság védelméről szóló törvény végre- hajtása kérdésében megkezdődött a tárgyalás. Végleges eredmény nem várható ebben az ügyben, miután Lerchenfeld gróf a bajor ország- gyűlés koalíciós többségétől csak korlátozott felhatalmazást kapott.

Beavatott körök véleménye sze- rint a megegyezés azonnal létrejö- hetne, hogyha a birodalmi kormány a gyűlés összejövetelekor nyilatko- zatban kijelentené, hogy az egyes államok felségioagai azok hozzájárú- lása nélkül nem korlátozhatók.

3570, Dollár 1443, Dinár 1730, Lei 1294.

Devizák: Berlin 171, Prága 3625, Newyork 1466, Beograd 1730, Bukarest 1305.

Zürich. (Zárlat.) Berlin 061, New- York 52625, London 2643, Páris 4185, Milano 2380, Prága 1300, Budapest 036, Zagreb 15750, Varsó 00750, Wien 001, bélyegzett 00125.

Elnapolják a londoni konferenciát.

A „Torontái” tudósítójának távirata.

London, aug. 10.

Poincaré francia miniszterelnök által a londoni konferencia elé ter- jesztett feltételeinek megvizsgálásá- ra kiküldött bizottság ma sem jutott egységes megállapodásra a Német- országnak nyújtandó moratorium kérdésében.

Beavatott körök értesülései sze- rint a konferenciát elnapolják, hogy az egyes kormányok megvizsgálhas- sák helyzetüket. Az angol kormány e célból holnapra már miniszterta- nácsot hívott össze.

Francia forrásból eredő hír sze- rint Lloyd George és Poincaré kö- zött részletes megállapodás jött létre.

Páris, aug. 10.

A párisi „Nouvelle” szerint The- mis beiga miniszterelnök a londoni konferencián résztvevők között hi- veket szerzett annak a tervnek, hogy Németországon nemzetközi kölesön- nel kell segíteni. A kölesönterv sze- rint Németország egymilliárd dol- lárt kapna.

Jaspar belga pénzügyminiszter kijelentette, hogy Belgium a me- geegyzést reméli és lehetségesnek tart egy olyan megegyezést, amely Poin- carénak megkönnyíti a helyzetét és módot nyújtana, hogy a moratórium feltételek egy részéről lemond- hasson.

A konferencia tagjai között ismer- tetes, hogy Jaspar egy kész kompro- misszumias javaslatot hozott magá- val Londonba, azt azonban csak ak- kor terjeszti az értekezlet elé, hogy- ha a megegyezés más módja nem sikerül.

Élvezet Poincarénak lenni.

A „Torontái” tudósítójának távirata.

Berlin, aug. 10.

A Neue Freie Pressenek jelentik Londonból, hogy Poincaré védelmé- re tett óvintézkedéseket megerősít- tették, mert legtöbbször sok fenyegető levelet kapott. A levelek legtöbbször határidőre szólnak és szegény- teljes haláltigérnek Poincarénak, ha nem távozik helyéről. Poincarét annyira deprimálta ez a kellenet- len levelezés, hogy szigorú utasítá- sokat adott ételének megvizsgálá- sára is, nehogy megmérgezhessék.

A magyar politikai életből

A „Torontál” tudósítójának távirata.

Budapest, aug. 10.

Gaal Gaszton tegnap bejelentette a magyar kormánynak, hogy a házelnöki tisztségről lemond.

Jól értesült politikai körökben úgy tudják, hogy a házelnöki tisztség betöltése egyelőre függőben marad. Gaal utódjául Sztikovszky Béla alelnököt, Sztikovszky utódjául pedig Almássy Lászlót emlegetik.

Budapest, aug. 10.

A magyar egységespárt intézőbizottságának határozata folytán Mayer János elnök levelet intézett Gaál Gasztonhoz, amely rámutat arra, hogy a nemzeti keresztény agrár gondolat és az agrárdemokrácia megvalósítása érdekében a pártban az egységre van szükség. A levélben továbbá kifejti, hogy az intézőbizottság a felmerült ellentétek közül többet összeegyeztetett és nagy részt sikerült azokat elsimítani. Az egységes párt a falu érdekeinek megfelelő álláspontját és tevékenységét a jövőben is be fogja tartani, amelyet az örösi adó eltörlésével is beigazolt. A párt parancsosan szükségesnek tartja az adójavaslat elfogadását és pedig az állam súlyos anyagi helyzetére, a drágaságra és az agitációkra való tekintettel, amely a drágaságért indokolatlanul a termelőt igyekszik bünbakul odaállítani. Az egységes párt büszkén hivatkozhat arra, hogy a választási harcokban mindent hangoztatta a közterhek emelésének szükségességét. Az adók emelése arányos, igazságos és nem faluellenes. Kénytelen visszautasítani azt a vádat, hogy az egységes párt az agrárdemokráciához hűtlenné vált volna. Egyébként Gaál kilépését csak epizódnak tekinti és reméli, hogy az adójavaslatok letárgyalása után, ha nem is tér vissza a pártba, de támogatni fogja a kormányt.

Döntő fordulat a vasárnapi üzletzárás ügyében.

Beeskerek, aug. 11.

Ismeretes, hogy a munkásvédelemről szóló törvényben bentfoglaltatik egy olyan intézkedés is, mely szerint az üzletekben vasárnap nem alkalmazható munkás. A törvény eme szakasza érzékenyen sújtja a kereskedők egy részét, mert amíg a nagyobb kereskedők zárva voltak kénytelenek tartani üzleteiket, addig azoknak a kereskedőknek, akik maguk is értenek a kiszolgáláshoz vagy akik a családjukból kikerült személyzettel tudták pótolni a segédek, nyitva volt a kereskedésük.

Mivel ez a rendelkezés sérti a nagykereskedők üzleti érdekeit, azzal a kérelemmel fordultak a bánági kereskedelmi és iparkamarához, hogy a végrehajtó utasításban egyöntetű eljárást léptessenek életbe. A beeskereki kereskedelmi kamara ebben az ügyben irasbelileg interveniált a kereskedelmi és szociálpolitikai miniszteriumban, a napokban pedig a kamara elnöke személyesen is lement Beogradban, ahol a kamara nevében egységes szabályozást kért a vasárnapi üzleti zárására vonatkozólag.

A kamara elnökének közbenjárása eredménnyel is járt, amennyiben a

Veszélyben az állami nyugdíjasok teljes nyugdíja.

A belacrkvai adóhivatal megtagadta az egész összeg kiutalását. — Vuletics dr. képviselő interveniált. — Beeskerekre nem érkezett meg a rendelet.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Belacrkva, aug. 10.

A napokban részletesen foglalkozott a „Torontál” a belacrkvai állami nyugdíjasokon esett sérelemmel, hogy az ottani állami adóhivatal térítvény címén levonta nyugdíjilletményük felét. A belacrkvai nyugdíjasok körében nagy konsternációt keltett az állami adóhivatal eljárása, mely őket megfosztotta az amugy is keserves és vajmi kevés kenyértől, amit az állam — elég méltatlanul — szinte kegyelemképpen nyújtott nekik.

A nyugdíjasok most minden követ megmozgatnak, hogy a sérelmet illetékes helyen mielőbb orvosolják s eleget tegyenek azon kívánságuknak, hogy továbbra is kintalják az eddig érvényben volt szabályzat szerinti nyugdíjukat.

A belacrkvai nyugdíjasok ezért küldöttséget menesztettek Vuletics Zsiva dr. ügyvéd bánági országgyűlési képviselőhöz és memorandumukkal együtt átnyújtották a „Torontál” azon számát, mely a nyugdíjasok ügyét pertraktálta. A deputáció kérte Vuletics dr. képviselőt, hogy járjon közbe a kormánynál abban az irányban, hogy a nyugdíjkérdést mielőbb rendezze, mert a mostani sérelmes és káros végrehajtás a lehető legrettenetesebb módon sújtja az amugy is állandó megélhetési gondokkal küzdő nyugdíjasokat.

Vuletics dr. képviselő, aki igen szívélyesen fogadta a deputációt, válaszában kifejtette, hogy ő a maga részéről is sérelmesnek tartja a belacrkvai adóhivatal eljárását és megígérte, hogy nyomban táviratilag kér intézkedést s mihamarabb személyesen is eljár ez ügyben. Vuletics dr. bucsuzás közben megnyugtatta a nyugdíjasokat és biztosította

őket, hogy reméli közbenjárása teljes sikerrel fog járni.

Belacrkvai tudósítónk tegnap felkereste a belacrkvai adóhivatal főnökét és kérte a kérdéses rendelet felmutatását, amelynek alapján a levonásokat foganatosították. A hivatal vezetője hivatkozott a novisadi pénzügyi igazgatóságnak 45.246/1922. számú rendeletére, de annak felmutatását vagy tartalmának közelebbi ismertetését megtagadta.

Egyébként úgy hírlík, hogy csak a belacrkvai adóhivatal járt el a sérelmes módon, mert másutt — legalább a fáma így mondja — megkapták a nyugdíjasok rendes illetményeiket. Eddig a belacrkvai tudósítás.

A nyugdíjasok ügyével kapcsolatosan tegnap délelőtt felkerestük a beeskereki pénzügyigazgatót, akinek megemlítettük a belacrkvai állami adóhivatal magatartását és megkérdeztük, hogy Beeskerekben is az említett novisadi rendelet alapján járak-e el vagy sem.

Az igazgató kijelentette, hogy ilyenmü utasítást mindeztideig nem kapott és eszerint nem is foganatosíthatott semmiféle ilyen rendelkezést. A beeskereki állami pénztárhoz tartozó állami nyugdíjasok a mai napig is rendes teljes nyugdíjukat kapták.

Mindenesetre furcsának véljük, hogy Belacrkván mást rendelnek el, másképp járnak el, mint ugyanabban a megyében lévő Beeskerekben. Azt hisszük, hogy ilyen utasítást, mely sok száz személy ekzsisztenciáját sújtja, még sem adhat ki vicinális helyi hatóság, már pedig, ha magasabb közigazgatási helyről származik, valószínűtlennek tartjuk, hogy az csak egy-egy városra érvényre bíró rendeletet adna ki.

Bethlen nem türi az antiszemizmust.

— A „Torontál” tudósítójának távirata. —

Budapest, aug. 10.

Bethlen miniszterelnök ma magához kérette a keresztény lapok szerkesztőit és a megjelenteknek háromnegyed órás beszédben kifejtette, hogy helytelenül esleksenek, ha a kormány intenciója ellenére az antiszemizmust szolgálják. A kormány intézkedéseit tetszés szerint bírálhatják a jövőben is, de nem fogja tűnni, hogy ezt zsidóellenes tónusban tegyék. Felhívta a megjelentek figyelmét arra, hogy utasította az ügyészséget: máától kezdve ügyeljen a lapok ilyesfajta hangnemére és a megtorló intézkedéseket azonnal tegye meg ellenük.

leghatározottabban megígérték neki, hogy a végrehajtó rendelkezést a kívánságnak megfelelőleg fogják megszervezni és kiadni. Ezek szerint tehát a kérdést úgy fogják megoldani, hogy vagy elrendelik a legszigorubb üzletzárást az egész vasárnapra, tekintet nélkül, hogy segédekkel dolgozik az illető vagy nem, vagy pedig akként határoznak, hogy az üzletek bizonyos időpontig vasárnap is nyitva tarthatók.

Hogy melyik tervet fogja megvalósítani a két miniszterium, az még

a jövő titka. Bármelyiket választja is, mindenesetre szerencsésebb megoldás lesz mint a mostani.

A bácsmegeyi alispán ügyeinek megvizsgálására kiküldött bizottság nagyban folytatja munkáját s a jelek szerint rövidesen el is készül azzal. A bizottság tagjai Vlaskalin Milorad belügyminiszteri államtitkár, Tillinger György subotici rendőrkapitány és szakértő tagja Krizsanov Paja beeskereki városi főszámvevő.

HIREK

A vasárnapi üzletzárás. A bánági kereskedelmi és iparkamara előterjesztést tett a beeskereki Inspekciójára Rada utján a szociálpolitikai miniszteriumnak, hogy a kereskedők vasárnap, az országos vásár napján, a vásárra való tekintettel, az egész napon át nyitva tarthassák üzleteiket s ezen a napon kivételesen alkalmazottakat is foglalkoztathassák. A beeskereki munkafelügyelőség az előterjesztést a legmelegebb ajánlattal ellátva továbbította a miniszteriumnak.

Uj közjegyző. Dimitrijevitj Milivoj, a nemrégiben kinevezett új közjegyző megnyitotta királyi közjegyzői irodáját az Alexandrova (Fő) utca 603/4. sz. alatt, a kereskedelmi kamara épületében.

Tágranyitott szemmel,

dobogó szívvvel nyomtuk a fülünket a telegráfpóznához, amelyben örömből, bánatból, közönyös hangokból összeszűrve zugott felénk, gyerekek felé az idegen világok rejtelmes, nagy városok élete. Milyen csodálatos is volt az és milyen bámulva néztük a két fényes acéldrót, amely hosszú-hosszu ut végén fáradtan bebújt a Palágyiék háza fedelén — ahol a posta volt — hogy odabent titokzatos kopogásokkal kevés örömet, de annál több bánatot meséljen el Postás Erzsinek, amilyen néven a tejféhérru, kékszemű postás kisasszonyt az egész falu ismerte. Mert haj nagy dolog volt az, hajdan egy „telegráf”. Milyen nagy üzenni valója lehetett annak, akinek a villámot kellett segítségül hívni, hogy minél gyorsabban jusson el valaminek a hire a kis házakba, amelyek úgy ültek meglapulva a templom körül, mint egy nagy sárga kotlós körül a fehér csibék. Haj, nagy dolog volt. Mert a kis fehér levél, amelyen csöppnyi piros pöcsét messziről riktott, a kis házakba rendszeren csak bánatos hirt hozott. Akkoriban nem sürgönyöztek az emberek minden díb dáb dologért. Ehol-e, most is hogy befordul Gergely bácsi, a levélkihordó Kaszásék portájára egy telegráffal, csak kitámolyog az öreg Kaszásné egy idő mulva az udvarra és sirva-riva tördeli a kezét. Gyurkáról, Kaszás Gyurkáról, aki a hires Forgács huszároknál szolgált messzi Lemberg városában, hozott hirt a fényes acéldrót, hogy megtaposta a ló és tán nem éri meg a másnapot... Állók a postán és várom, hogy a táviratfeladásnál sorra kerüljek. Előtem egy gatyás paraszt ember ad föl sürgönyökét... A buza ára emelkedik, ne adjon... A dinár Zürichben 160-ról... Istenem, az élet mindennap leront egy illúziót!

I.

Megnehezítik a beogradi letelepedést Beogradból jelentik: Az utóbbi időben igen nagy számban telepedtek le Beogradban kül- és belföldi lakosok, ami a lakáshiányt óriási módon fokozza. Beograd város községtanácsának az elnöke most rendeletet adott ki, hogy to-

vábbi intézkedésig csak rendkívüli és alaposan megindokolt esetben adhatók ki letelepedési engedélyek. A községtanács egyúttal revízió alá veszi az eddig kiadott engedélyeket és mindazokat akiknek a jelenléte nincs kellően megindokolva, Beograd elhagyására utasítja.

Saleset. Szelgrád Antal asztalosmester tegnap este Göthe-utcai műhelyében a villamárammal hajtott szalagfűrészevel foglalatzkodott. A gépen, mialatt az működésben volt, egy meglazult csavart akart megerősíteni. Vigyázatlanságból közel hajolt a sebeseen forgó fűrészhöz, amely jobb karját a könyök táján teljesen átmetszette. A szerencsétlenül járt asztalosmestert a mentők a kórházba szállították.

Atutalásokat és csekk kiírásokat — a fennálló miniszteri rendeletek értelmében — **Wien, Prága, Budapest, Berlin, Temesvár,** valamint a többi külföldi piacra újból eszközöl a **Nagybecskereki Takarékpénztár,** Veliki Beeskerek, Korona-szálló épület. Telefon: Pénztár 16. — Vezérigazgató 52.

Sztanojevic Szima Sutyur és Aritonovics Jevan, a helyben működött szintársulat közkedvelt és tehetséges tagjai aug. 13-án este fél 9 órai kezdettel a Kaszinó-kerében hangversenyt rendeznek. A hangverseny kedvezőtlen időjárás esetén a Kaszinó kistermében lesz. Jegyek elővételben Petrovicski és Dojkov könyvkereskedésében szerezhetők meg.

Ledőlét tégláégetőkemence. A Jadranska Banka Beograd közelében egy tégláégetőkemencét épít. A munkások déli pihenőidejüket a szabadban töltötték, csak hat kőmives maradt a kemence belsejében a boltíves rész felett. Amikor a többi munkások a pihenő után ismét munkához láttak, a pallér parancsára a boltíves hajlasi alátámasztó pillérek kezdtek kiszélesedni. A boltív még nedves és gyenge volt, úgy hogy bedőlt a rajta lévő kőművesekkel együtt. Két kőmives szörnyet halt, négy pedig súlyosan megsebesült, akiknek felépüléséhez nincs remény. A vizsgálat megindult.

Atutalások, hitellevelek és csekk az összes bel- és külföldi piacokra, valamint **valutabiztosítások** árukitételre kaphatók — a beogradi pénzügyminisztérium felhatalmazása alapján — a **Szrb Szövetkezeti Bank R.-T. fiókjánál** (Srpska Zadrúzna Banka D. D.), Veliki Beeskerek. — Telefon 43 és 47.

A Kadima-sportegylet népszerűsége mellett tesz tanúságot, hogy szerte a városban alig beszél másról a közönség, mint az augusztus hó 12-én a Kaszinóban tartandó kabaréről. A vállalkozás a biztos siker jegyében indult és a legszebb reményekre jogosít. Igen helyes a rendezőségnek az a figyelmeztetése, hogy az urak és hölgyek az estélyen a legegyszerűbb nyári ruhákban is megjelenhetnek. A kabaré kezdete pontosan este fél 9 órakor lesz.

Devizaengedélyek és kérvények ügyében, bankok, valamint bejegyzett cégek forduljanak a **Banatska Trgovačka Agencijához** Alexandrova-u. 27., telefon 32., ahol a megbízások a legújabb rendeletek szellemében gyorsan és pontosan elintéztetnek.

Gyilkol a pálinka.

Legyilkoltak szóváltás közben egy rendőrt. A moholi korcsma volt a színhely. Hogyan történt a bűntett? — Mi van a tettesekkel?

— A „Torontál” tudósítójától. —

Beeskerek, aug. 11.

Alig hogy elültek a toráki gyilkosság hullámai, alig néhány napja zárultak le a borzalmas bűntett aktái, máris újabb véres bűnesemény hozza lázba a lakosságot. Ezúttal a karlovoi határban történt a gyilkosság és a gyilkot ismét az alkohol adta kabult emberek kezébe, a kiömlő drága embervért ismét a szomjas korcsmapadló szivta magába. A rendőrségi statisztikába pedig az alkohol rovatra egy vonás kerül, a fegyházba egy elveszett élet, kint a temetőbe meg egy frissen hantolt sirral lesz több.

Tegnap délben a moholi kompaál évő korcsmában együtt ültek egy asztalnál Barbakov Milos, Popovity Arsie, Kikity Obrad földművesek és Lukacsev Radisa karlovoi rendőr. Ivas közben valami felett össze-

szólalkoztak, amiből heves szócsata támadt. A vita hevében Lukacsev, nevetével szembe került a többiekkel, akiket annyira bosszantott a rendőr makacsodása, hogy dühükben körülvették és rátamadtak. A kritikus pillanatban, a nagy zűrzavar miatt nem volt látható a rendőr, a másik pillanatban rémes jajkiáltás töltötte be az ivószobát s a verekedők szétoszlásával elhalványult arccal bukkott előre Lukacsev Radisa.

Lukacsev néhány perc múlva meghalt. Holttestét beszállították Karlovoba, ahol ma feboncolják. A boncolás megejtésére kimentek Beeskerekre Mijatov Mija kir. ügyész, Markovity Borivoj vizsgálóbíró, dr. Magyar Károly törvényszéki orvos és Maszlovski jegyzőkönyvvezető.

A tetteseket meg tegnap este elfogták.

Amerikai stilü betörés — világos nappal.

Elvittek 35.000 dinárt és otthagyták a dollárokat. A furcsa betörők nappali látogatása. — A peches dollárpapa. — A csendőrség nyomoz.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Beeskerek, aug. 11.

Begaszvetidjuradj község nyugalmát a napokban nagyszabású, amerikai stilü betörés zavarta meg. A csendes nagyközségben szenzációs esetek ritkán fordulnak elő s így érthető, hogy az alábbi szakavatott kézre valló bűntett nem kis ijedelmet keltett a derék lakosok körében. Az egész község ma a betöréstől és a rablókról beszél, ez a kedvenc téma szórakoztatja most esténkint a ház előtti padkán üldögélő öregeket, vele ijesztgetik alvásra a rakoncátlankodó gyermekeket s azzal köszöntik egymást a csordás első kürtjelére ébredő gazdasszonyok.

A betörés hanem nem közönséges bűneset, hanem raffinált furfangos módon elkövetett esemény amely mindenestre még sok munkát fog adni a csendőrségnek.

Az eset úgy történt, hogy Zimmer Miklós kőműves mester lakásába a napokban, a mester és családjának távollétében ismeretlen tettesek betörték, behatoltak a szobába, ahol egy nagy bőröndben őrizték készpénzkészletüket, feltörték emezt és magukkal vitték annak tartalmát. A betörés világos nappal, reggel 8-9 óra tájban történhetett, mert Zimmer felesége kilenc

óra után jött haza a lakására s csak akkor vette észre, hogy valaki megdézsmálta készpénzkészletüket. Az első pillanatban azt hitte az aszszony, hogy férje vitte magával a pénzt bevásárlási célokra, mikorára azonban Zimmer is hazaért a váratlan lelet hírére, bebizonyosodott a szomorú valóság, hogy itt bizony idegen kéz garázdálkodott.

A tettes vagy tettesek valószínűleg az ablakon keresztül jutottak a lakásba, mert az ajtót Zimmerék bezárták és zárva is találták. A podgyáson kívül kinyitották az éjjeli szekrény ajtajait, ahol nem leltek semmi nyükre való.

Az elvitt pénz körülbelül harmincezer dinárt tesz ki. Érdekes, hogy a podgyász tetején otthagytak néhány dollárt. Hozzájuk sem nyúltak. Ezt nem feledékenységből tették, mert előzőleg kivették a ládából, hanem valószínűleg unszinpátiából. Nem szeretik a dollárokat. Az amerikai stil úgy látszik csak dollárok nélkül jó.

A csendőrség megindította a legérélyesebb nyomozást, munkája eddig ugyan nem járt eredménnyel, de remélhető, hogy rövidesen kérekerülnek a merész betörők.

Amerikától várnak mindent!

A „Torontál” tudósítójának távirata

Páris, aug. 10.

A francia külügyi hivatal jelenti, hogy a Londonban képviselt szövetséges hatalmak a maguk és a többi szövetségesek nevében Amerikához fordulnak és megkérlik az Egyesült Államok kormányát, hogy Washingtonban hívjon össze konferenciát a nemzetközi adósság rendezése céljából.

A peches tolvaj.

A „Torontál” tudósítójának távirata

Páris, aug. 10.

A népszövetség küldöncétől a lyoni vasúti pályaudvaron ismeretlen tettesek elloptak egy hivatalos iratokkal telt táskát, amelynek tartalma a Genfi központba címzett jelentésekből állott.

A népszövetség alosztályában hangzottak, hogy a kizárásban csak harmadrendű fontossággal bíró iratok voltak. Ennek azonban ellent-

mond az, hogy a párisi rendőrség teljes apparátussal folytatja a nyomozást ebben az ügyben.

Sport

Zichifalvai S. C.—Belacrkvai S. C. 1:1 (1:1). **Biró: Tiroch Károly** (Zichifalvai S. C.) A B. S. C. két tartalékkal állt föl. A füves, csuszós pályán a belacrkvaiak kelő eredményt nem tudtak elérni. A zichifalvaiak goalját tizenegyesből lőtték, mely megítélésének okát a bíró maga sem tudta. Jók voltak a Z. S. C. részéről a center, jobb összekötő és ballszélő. A B. S. C. részéről Kirsch, (kapus) ki rávetésével és kirohanásaival a sokszor védegyben volt kapuját bravúrosan védte. Mikó a mezőny legjobb embere. A bíró kritikán aluli, a football-szabályok legelemibb pontjait nem ismerve, vezette a mérkőzést.

Beszélgetés Gorkij Maximmal

az orosz bolsevizmusról és a zsidókérdésről.

A „Torontál” berlini tudósítójától.

Berlin, augusztus 10.

A „Golosz Rosszija” című orosz forradalmi szocialista napilap június 7-iki számában érdekes közlemény jelent meg az antiszemitizmus terjedéséről Oroszországban. A cikket Solom Asch, a híres galíciai zsidó zsargon író írta, aki mint menekült ellenforradalmár Berlinben tartózkodik és az antiszemitizmus terjedésének okairól nem kisebb embert interjúvolt meg, mint Gorkij Maximot, a bolsevizmus egyik volt apostolát, aki — betegség címén — pár hónappal ezelőtt kimenekült a bolsevik paradicsomból és jelenleg Berlinben várja — Oroszország gyógyulását.

Minthogy a cikk nyomán az orosz sajtóban nagy és szenvedelmes vita indult meg, amely három hét óta változatlan hevességgel folyik, Solom Asch hosszú cikkét és Gorkijjal folytatott beszélgetését kissé részletesebben ismertetjük.

Solom Asch bevezetősorai Szovjet-oroszországból érkező utasok — vörösek és fehérek — mind ugyanazokat a híreket és benyomásokat hozzák: szörnyű éhínség, iszonyú kétségbeesés, az agyoncsigázott emberek milliói remegve várják az éhhalált.

Oroszország zsidó lakosai a legtöbb helyen éppen úgy szenvednek, mint a keresztények, az antiszemitizmus azonban annyira terjed Oroszországban, hogy a zsidóság ma az egész világon itt van a legkényelmetlenebb helyzetben. Nemcsak az orosz ebredzők körében, magában a vörös hadseregben is oly nagyfokú az antiszemitizmus, — írja Solom Asch — hogy csak a legszigorubb fegyelem és halálbüntetéssel való fenyegetés tartja vissza a csapatokat a pogromoktól. Oroszország összes zsidói azon a véleményen vannak, hogy ha Oroszországban a szovjet megbuknék és a hatalom más kezekbe menne át, a fanatikus orosz lakosság az összes oroszországi zsidó lakosokat kipusztítaná. „Ezek most bosszút állanak rajtunk az elnyomatás és üldözések éveikért. — mondják az oroszok, — de mi is fogjuk tudni, hogyan fizessük vissza nekik a kapott kölcsönt!”

Tegnap találkoztam Gran dr. ral,

— írja Solom Asch, — a zsidó egészségügyi társaság megalapítójával, aki negy nappal ezelőtt utazott el Moszkvából a szovjetkormányhoz azzal a megbízásával, hogy Oroszország egészségügyi intézményei érdekében szervezze meg külföldön a segélyakciót. Nem szólva Oroszország irtozatos helyzetéről egyáltalában, de a zsidókról sem, amely még szörnyűbb, Gran dr. sokat beszélt nekem arról, hogy az antiszemitizmus rettentően dühöng Szovjetországban. Minden ember szemében, — az orosz parasztokban, a vörös katonákban — akinek főgenerális Trockij, — a „városi lakos”-éban ugyanaz a gonosz indulat lángol, — mondja Gran dr. — a zsidók iránt való gyűlölet.

Oroszországban minden zsidó azon a véleményen van, hogy nagy szereplés volna, ha a hatalom más kezébe menne át. Az antiszemitizmus tüze úgy lángol Oroszországban, mint még soha és a bolsevik hatalom legkisebb megengedése maga után vonná a zsidóság föllázását az orosz oltáron.

Szerettem volna megtudni ennek a gyűlöletnek igazi okát — írja Solom Asch — és minthogy halottam, hogy Gorkij, aki nekem régi jó barátom, Berlinben van, hozzá fordultam, hogy magyarázza meg, mi az oka az orosz nép, de különösen a vörös hadsereg antiszemitizmusának. Gorkij kérdéseimre kijelentette, hogy éppen erről a „Vorwärts” számára, de addig is, amíg ez elkészül, a következő nyilatkozatot küldi Amerika munkásainak, akiket Oroszország barátainak tart:

— Tartsatok távol kezeteiket az orosz nép szentségeitől!

Az antiszemitizmus oka Oroszországban — mondotta Gorkij — a zsidó bolsevikiek tisztatlansága és ügyetlensége. A zsidó bolsevikiek nem általában, inkább csak a felelőtlen suhancok meggyalázták az orosz nép szentségeit. A templomokat színházakká, mozikká alakították át. Nem számoltak a nép érzelmeivel. A zsidó bolsevikiek, ha okosabbak lettek volna, ezt a munkát átengedték volna az orosz bolsevikieknek, akik maguk is szívesen elvégezték volna. De a zsidó népbiztosok maguk nyújtották ki kezüket az orosz nép szentségei után.

— Az orosz ember, az orosz muzsik is — ravasz és titkolódzó. Morályos, barátságos képet vág, de lelke mélyén sohasem fogja elfelejteni, hogy a zsidó „meggyalázta az ő szentségét”.

Solom Asch erre megjegyezte, hogy az orosz zsidóság jövője érdekében meg kellene akadályozni a zsidók ezirányú tevékenységét, mire Gorkij azt felelte:

— Igen, azt mondom nektek, tartsatok távol kezeteiket az orosz nép szentségeitől! Hiszen ti alkalmasok vagytok más fontos, teremtő munkára, ne avatkozzatok bele olyan dolgokba, amelyek az orosz lélek és az orosz egyház tulajdonai. Persze, ti nem egyedül vagytok a hibások ebben. A zsidó bolsevikiek között nagyon sok az igen tehetséges ember. Trockij az én véleményem szerint kivételes zseni

Oroszország közgazdaságában a zsidók kiváló szerepkört töltenek be. De az orosz bolsevikiek között nagyon sok a provokátor, régi, cári orosz hivatalnok, rabló s különféle egyéb csavargó. Valószínűleg abban is része van a provokációnak, hogy a bolsevik vezetők éppen zsidó suhancokat vezényeltek ki erre a munkára. A zsidóknak meg kellene érteniük, hogy a gyerekek munkája rettentő mérget bocsát az orosz nép szívébe. Oroszország gazdasági életében a zsidók nagyon fontos szerepet játszanak és ha csak azzal foglalkoznának, amire képesek és hivatottak, mindenki szeretné őket Oroszországban. De most a zsidógyerekek éretlen hepciáskodása következtében az egész nép ellenük fordult és azt üvölti, hogy a zsidóság meggyalázta az orosz nép szentségeit. Én figyelmeztettem a zsidókat, hogy térjenek eszükre. Oroszországban mindenki tudja a kérdésben foglalt álláspontomat. Azt az előszót, melyet egy könyv elé irtam és amelyben rámutattam arra, hogy a vörös hadsereg is részt vesz a pogromokban, a bolsevikiek eldobták. A pétervári zsinagógákban imádkoztak egészségemért. Oroszországban engem zsidónak tartanak, mint általában az összes bolsevik vezetőket, Lenintől kezdve lefelé. Viszonyom a zsidósághoz ismeretes és ezért bátran meg merem mondani véleményemet, még ha igazságtalansággal vádolnak is meg. Meg akarom menteni a zsidókat és ezért azt mondom: „felre a kezeteikkel az orosz nép szentségeitől”.

— Én nem vagyok kommunista, — folytatta Gorkij — ellenkezőleg, én harcolok ellenük. Valamikor az voltam, ma azonban már nem vagyok az. Véleményem szerint azonban Oroszország egyelőre csak Tanács köztársaság maradhat, mert minden egyéb káoszhoz, összeomláshoz vezetne. A zsidóságnak Oroszországban nagy szerepe lehetne még, de az Isten szerelmére, — mondotta, megragadva Solom Asch kezét — forduljatok a zsidó bolsevikiekhez, figyelmeztessétek őket, hogy ne avatkozzanak orosz egyházi ügyekbe és ne gyalázzák tovább az orosz nép szentségeit, mert — így attól tartok, hogy már nem lesz alkalmatok résztvenni Oroszország építő munkájában!

Gorkijnak e kijelentései nagy megdöbbenést keltettek a külföldön élő orosz zsidóság körében. Az orosz lapokban hirtelenében egész irodalma keletkezett ennek a kérdésnek és Gorkij kezdte kényelmetlenül érezni magát, minthogy e nyilatkozatával szembeállították egész múltját, amelyet, az őt támadó cikkek véleménye szerint, most megtagadott. Utóljára is kénytelen volt nyilatkozni és — megtagadni az

interjuban megjelent egyes kijelentéseket

„Solom Asch félreértette szavaimat — írja Gorkij — én az antiszemitizmus gyalázatát ifjú koromtól kezdve mindig éreztem, nemcsak a szovjet idején, de a cári korszakban is. Én Solom Aschnak nem az antiszemitizmus okairól beszéltem, — hiszen ez előttem teljesen érthetetlen valami, — hanem az antiszemitizmus terjedéséről. Ez a ragály a nagy orosz falvakban az előtt nem volt meg, most átharapódzott oda is. És a ragálynak Magyarországra való áttérjedését magyaráztam a zsidóságnak az orosz vallási ügyekben való tapintatlan beavatkozásával. Ezt használták föl a judofók és monarchisták az antiszemitizmus propagálására. Ismétlem, én ennek az előttem érthetetlen, szégyenletes, kínos szenvedélynek nem az okairól, hanem a terjedéséről beszéltem”.

Krumenacker István

nyug. vasuti főfelügyelő vállal fuvarlevél felülvizsgálatát és vasuti szállítástól eredő mindennemű visszkereseteket (hiányok, sérülések és határidő túllépések). Fogad d. e. 10-12 óráig.

Vel. Becskerek. Etvesova u. 5.

Gazdasszonynak

magányos urhoz vagy ehhez hasonló alkalmazásra és azonnali belépésre ajánlok egy idősebb, intelligens, 50 éves egészséges nő, hosszabb gyakorlattal. Inkább jó bánásmódra reflektál.

1345 Bővebbet PIRING ügynöknel.

Legújabb és legdivatosabb francia és angol kesztyűszövetek

megtekinthetők 1350

„KÉK CSILLAG”-nál Terzin Zsivojin és Fia cegnél.

Irodai gyakorlattal bíró munkaerőt,

aki a szerb és német nyelven jártas, keres mielőbbi belépésre helybeli nagyobb iparvállalat. Írásbeli ajánlatokat az eddigi működés megjelölésével „Megbízható” jellegre Torontál kiadóhivatalába kérünk.

Elsőrendű meszet,

beocsini portland-cementet, száraz velázott bükk faszenet vagonféltelben szállít

Révai Adoif Subotica. Telefon 551.

1292

Hová menjünk szombat este?

A „Rokant”-hoz címzett vendéglőbe, Petrogradska (Melencei) u. (a volt honvédkaszárnyával szemben), hol aug. 12-én, szombaton

nagy disznótoros vacsora

lesz. Jó italokról és zenéről gondoskodva van. Számos látogatást kér: GLASZEN FERENC vendéglős. 1351

Különféle butor

eladó. Megtekinthető d. u. 6-7-ig.

Bővebbet 1344 Melencei-utca 14. sz.

G. g. trgovcima u pažnju!

Čast mi je izvestiti g. g. trgovce, da primam na dopremu i otpremu

Svakovrsnu robu

vodenim putem za sve stanice na sopstvenim motornim čamcem po vrlo umerenim cenama.

Porudzbine prima 1352

JOSIF DIČ

ul. Oslobođenja (Stančićeva) br. 13

Valódi ERÉNYI DIANA-SÓSBORSZESZ

minden gyógyszerárban, drogériában és jobb üzletben kapható.

Kis üveg ára K 18
Közép üveg „ K 50
Nagy üveg „ K 100

A valódi Erényi DIANA-sósorszesz minden házban nélkülözhetetlen!

Óvakodjunk értéktelen utánzatoktól!

Forgalomba hozza:

Jugopharmacia Rt. Diana-osztálya

Törv. védve. Zagreb, Prilaz 12.

Vezérképviselőt és főlerakat a Vojvodina részére: 129

Korody Lajos és Társai Novi Sad.

Viszonteladónak magas engedmény

Kívánatra árajánlatot küldünk

VRSAC és vidéken HIRDETESEKET a „TORONTAL” részére felvesz 933

GRÖB JENŐ
hírlap hirdetési iroda, VRSAC.

Órafurnitúrákat,

Alat Junghans-féle ébresztőket, különféle faltórákat, amerikai aranyból készült ékszereket szállít

Pick Jakab Zagreb, Ilica 63.